TILLGÄNGLIGHETSBESKRIVNING

OMFATTNING

Beskrivning av projekt med avseende på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Beskrivningen avser en ny planerad publik samlingslokal för religöst samfund.
Beskrivningen avser inomhus- och utomhusmiljön.
Underlag för beskrivning är mottagna handlingar i pdf, ritningsnummer A000, A100, A101, A102, A103, A201, A202, A301, A901 och A902. Daterade 07/01/2025.
Byggnaden är i två våningar och består av faciliteter som en större samlingssal, pentry, studierum, lobby med möjlighet för klädavhängning, trapphus, förråd och teknik.

BESKRIVNING

Denna tillgänglighetsbeskrivning beskriver utformningskraven och belyser de tekniska egenskapskrav som är avsedda att uppfyllas för projektet samt ger vägledning för att uppnå tillgänglighet under projektets gång.
Byggnaden har goda förutsättningar att uppfylla tillgänglighetskraven enligt gällande regler och riktlinjer.
För att säkerställa tillgängligheten bör krav och råd följas samt bevakas noggrant under detaljprojekteringen.

Nedan finns beskrivningar på utformningskrav och tekniska egenskapskrav som bör bevakas.

STYRANDE LAGAR, FÖRORDNINGAR OCH FÖRESKRIFTER

Generella krav:
Plan- och bygglagen (PBL).
Plan- och byggförordningen (PBF).

Tillämpningsbestämmelser av generell art:
Boverkets Byggregler (BBR) kap. 3 samt avsnitt i kap. 8 som har betydelse för personer med nedsatt rörelse- eller

orienteringsförmåga.
Underlag för funktionsmått
SS 91 42 21:2006.
SS-EN 81-70:2018

Om krav och allmänna råd
“Bör”-krav avser hur man i bestämmelsernas allmänna råd anger att “ska”-krav kan uppfyllas men kan ersättas av
likvärdig lösning. Bevisbördan för att lösningen är likvärdig ligger hos byggherren.

BBR 3:113 Dimensionerande mått för rullstol
Måtten för eldriven rullstol för begränsad utomhusanvändning (mindre utomhusrullstol) vara dimensionerande och utrymme för manövrering med rullstol ska finnas. Dimensionerande vändmått - cirkel med diametern 1,50 meter.

UTOMHUSMILJÖ
Det finns minst en tillgänglig och användbar gångväg mellan huvudentré och trapphusentré till parkeringsplatser, angöringsplatser för bilar, allmänna gångvägar i anslutning till fastigheten. Tillgängliga och användbara gångvägar är möjligt utformas utan nivåskillnader och lutar ej mer än 1:50 i sidled.

Angöringsplatser för bilar finnas och parkeringsplatser för rörelsehindrade ordnas inom 25 meters gångavstånd från en tillgänglig och användbar entré till huvudentrén. Trapphusentrén återfinns inom ett längre avstånd än 25m från tillgänglig angöringsplats för rörelsehindrade, dock kan trapphuset nås från insidan. Markbeläggningen på angöringsplatser och parkeringsplatser ska vara fast, jämn och halkfri. Breddmått på en parkeringsplats som ska medge att rullstol tas in från sidan bör vara 5,0 meter. Lutningen i längs- och sidled på angöringsplatser och parkeringsplatser för rörelsehindrade bör inte överstiga 1:50. Parkeringsplatser för rörelsehindrade bör vara tydligt skyltade, även vintertid.

Gångytor och ramper på tomter
Markbeläggningen på gångytor ska vara fast, jämn och halkfri.
Ramper ska luta högst 1:12.

Kontraster och markeringar på tomter
Parkeringsplatser, angöringsplatser för bilar och friytor, liksom gångytor, trappor, ramper och konstgjorda ledytor samt manöverdon ska vara lätta att upptäcka. En ljushetskontrast på minst 0.40 enligt NCS (Natural Color System) mellan kontrastmarkeringen och den omgivande ytan.

Belysning och skyltar på tomter
På tillgängliga och användbara gångvägar bör markytan vara tillräckligt och jämnt belyst. Fast belysning bör inte vara bländande.
Orienterande skyltar bör vara lättbegripliga och lättlästa, ha ljushetskontrast och vara placerade på lämplig höjd så att de kan läsas/höras såväl av personer som använder rullstol som av stående personer med nedsatt syn.

ENTREÉR
Huvudentrén till samlingslokalen placeras och utformas tillgängliga och användbara. Även övriga entréer till publika lokaler ska vara tillgängliga och användbara, detta avser framförallt entrén till trapphuset.
För att entréer ska vara lätt att upptäcka bör de vara kontrastmarkerade och väl belyst.

TILLGÄNGLIGHET OCH ANVÄNDBARHET I BYGGNADER
Entré- och kommunikationsutrymmen ska ha tillräckligt manöverutrymme för rullstol ska där det är möjligt, utformas utan nivåskillnader. Ett kommunikationsutrymme bör särskiljas från möblerade ytor med exempelvis belysning eller avvikande material.

Gångytor och ramper i byggnader
Gångytor i entré- och kommunikationsutrymmen ska vara fasta och jämna.
Ramper ska luta högst 1:12.

Kontraster och markeringar i byggnader
Gångytor, entrédörrar, hissdörrar, dörr till RWC, utrymningsdörrar, trappor och ramper samt manöverdon ska vara lätta att upptäcka och hitta fram till.
En ljushetskontrast på minst 0.40 enligt NCS (Natural Color System) mellan kontrastmarkeringen och den omgivande ytan.

Bild 20. Exempel på kontrastmarkerad dörr.

Bild 21. Exempel på kontrastmarkerad dörr. Även handtag och dörrtrycke har bra kontrast, däremot inte låsvredet.

Belysning och skyltar i byggnaden
Golv i kommunikationsutrymmen bör vara tillräckligt och jämnt belysta.
Orienterande skyltar bör vara lättbegripliga och lättlästa, ha ljushetskontrast och vara placerade på lämplig höjd så att de kan läsas/höras såväl av personer som använder rullstol som av stående personer med nedsatt syn.

Dörrar

Dörrar till entré, förråd, korridorer, kök, samlingssal, RWC och övriga utrymmen där tillgänglighetskrav ställs ska ha ett fritt passagemått på minst 0,80 meter när de är öppna i 90°. (D10)

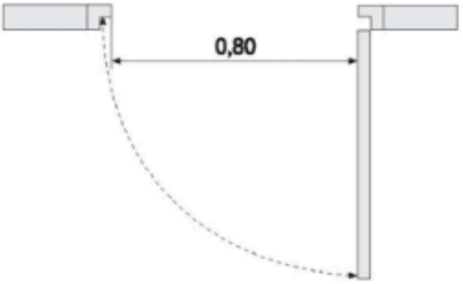

Dörrar som ska vara tillgängliga bör ha ett tillräckligt stort utrymme för att öppna dörren. Se bild nedan. Alternativt kan en armbågskontakt installeras.
Vid dörren behövs ett utrymme för att kunna vända sig om och stänga dörren. Vändmåttet som krävs för att det ska vara tillgängligt är en cirkel med diametern 1,5 meter.

- Ett tillräckligt stort utrymme för att öppna dörren utan att rullstolen står i vägen. En rullstol med måttet 0,7 x 1,3 meter måste alltså få plats utanför dörrens svepyta. (Kan vara problem i små avgränsade utrymmen, till exempel förrum till toalett, vilplan och framför hiss med slagdörr.)

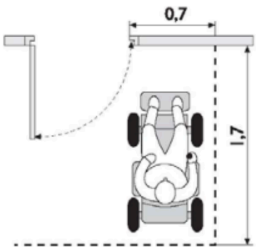

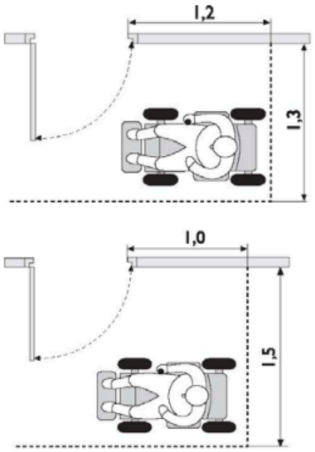

Bild 5. Exempel på utrymme som behövs för att rullstolen ska få plats utanför dörrens svepyta. Måttet bredvid dörren går till fri öppning.

Ytan som behövs för att ÖPPNA dörren

- Dörrens handtag ska kunna nås från en rullstol. I en befintlig byggnad, där det inte är möjligt, kan en lösning vara att installera en dörröppnare.

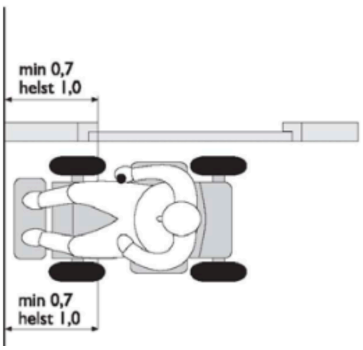

Handtag, manöverdon och lås ska placeras och utformas så att de kan användas såväl av personer med nedsatt rörelseförmåga som av personer med nedsatt orienteringsförmåga. Manöverdon för dörröppnare bör placeras med centrum 0,80 meter från golvet eller marken. Dörrar med automatisk dörröppnare bör förses med sensor på båda sidor (och/eller ha markeringar i golv för dörrbladets slagyta).

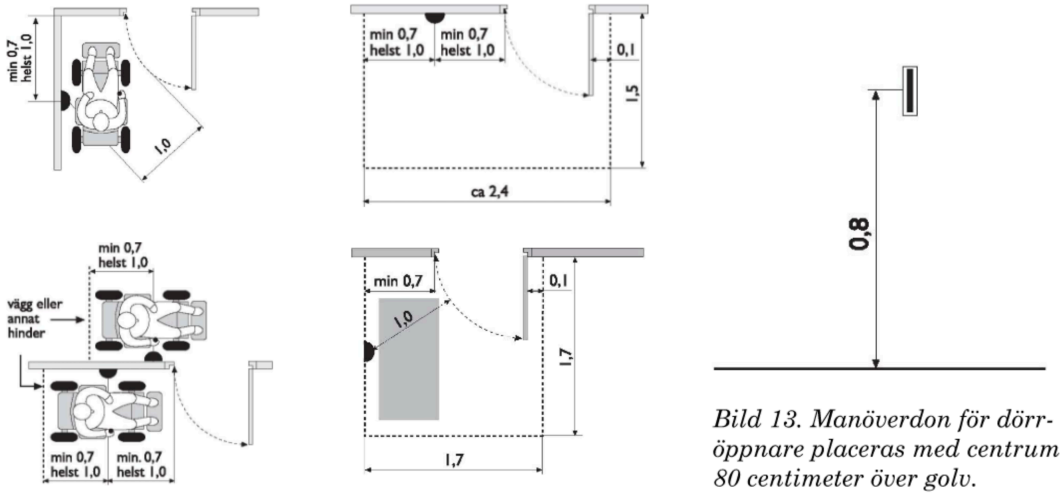

Bild 13. Manöverdon för dörr-öppnare placeras med centrum 80 centimeter över golv.

Dörr- och portöppningar bör utformas utan nivåskillnader, om det inte behövs en tröskel av t.ex. fukt- eller klimatskäl. En eventuell tröskel bör dock vara så låg som möjligt (max 2 cm) och fasad, så att den är lätt att passera med rullstol eller rollator, och så att risken för att snubbla minimeras.

Hissar

Hissen ska rymma en person som använder rullstol och en medhjälpare. En sådan hiss ska också utformas så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga självständigt kan använda den.
Hissar som uppfyller kraven finns i SS-EN 81-70. Typ 2 (1,1 x 1,4 meter).

Tillgängliga och användbara toaletter

Den tillgängliga och användbara toaletten bör ha minsta måtten 2,2 x 2,2 m, lämpligt utformad och placerad inredning och utrustning, kontrastmarkeringar, och säkerhetslarm.
- Det fria passagemåttet för dörr bör vara minst 0,80 meter, när dörren är uppställd i 90°. (D10)
- Dörren till RWC bör placeras enligt ovanstående. Dörren bör ges en annan färg eller kontrastmarkering i förhållande till omgivande ytor. En ljushetskontrast på minst 0,40 enligt NCS (Natural Color System).
- Stödhandtag bör finnas på dörren, invändigt.
- För ytterligare riktlinjer gällande tillgänglighet i RWC, se bifogade bilder nedan.

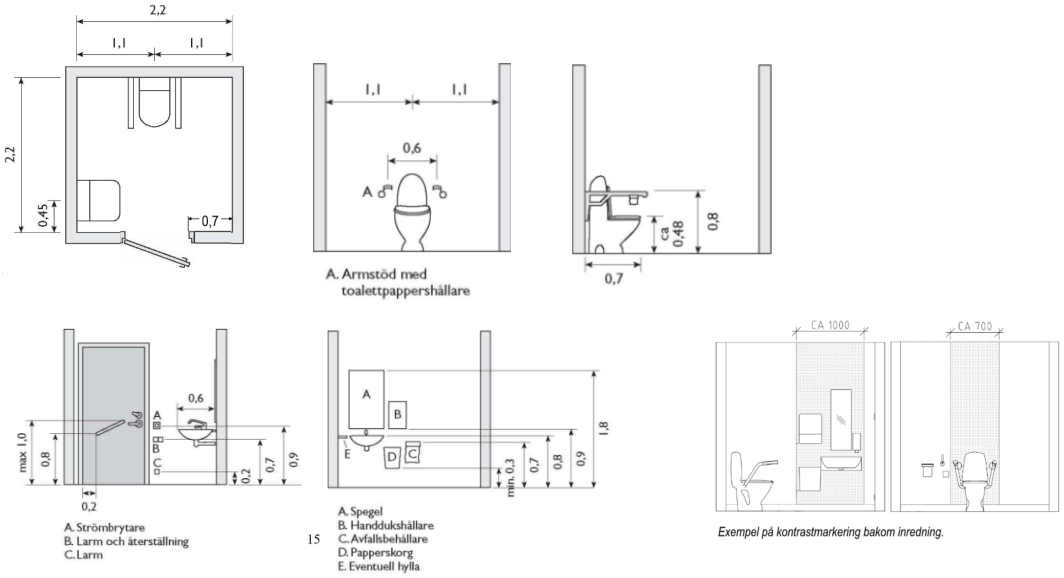

Exempel på kontrastmarkering bakom inredning.

Rumshöjd
Rumshöjden i publika lokaler ska vara minst 2,70 meter. I rum avsedda för ett mindre antal personer får denna rumshöjd underskridas. Rumshöjden får dock inte vara lägre än 2,40 meter.
I publika lokaler avsedda för människor att vistas i tillfälligt ska rumshöjden inte vara lägre än 2,10 meter.

Halka och snubbla
- Stödhandtag bör finnas i duschutrymmen (vid dusch) och invändigt på dörr i RWC.

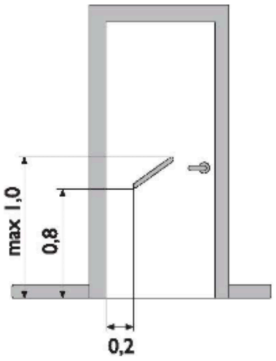

Ledstänger
Ledstänger bör sitta på 0,9 meters höjd. Det bör vara möjligt att hålla i ledstången även förbi infästningen. De bör löpa förbi trappan eller rampens början och slut med minst 30 cm.
Ledstänger bör ha kontrasterande ljushet gentemot omgivande ytor.

Trappor, ramper och balkonger
Enstaka trappsteg med avvikande höjd bör inte förekomma. Stegdjupet i trappor bör vara minst 0,25 meter, mätt i gånglinjen.
Trappor som är bredare än 2,5 meter bör delas i två eller flera lopp med räcken eller ledstänger.
Trappor bör förses med kontrastmarkeringar.En trappas nedersta plansteg och motsvarande del av framkanten på trappavsatsen vid översta sättsteget i varje trapplopp bör ha en ljushetskontrast på minst 0.40 enligt NCS. Markeringarna bör göras på ett konsekvent sätt inom byggnaden.

Skydd mot sammanstötning
Stora glasytor i dörrar samt glasytor som kan förväxlas med dörrar eller öppningar ska vara tydligt markerade. Kontrastmarkeringen ska vara minst 75 mm hög och innehålla två kontrasterade färger som håller minst 0,4 ncs mot varandra. Kontrastmarkering bör appliceras 80 cm från golv och övre kontrastmarkering 150 cm från golv.

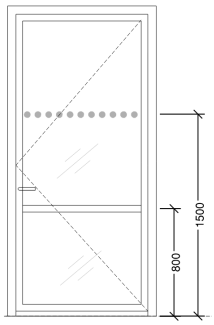

KOMPLEMENTBYGGNADER
Postboxar, avfallsutrymmen, sopnedkast och andra komplement ska vara tillgängliga och användbara.